

FELDSPATOİD GRUBU

Feldspatoid grubu mineraller aynı alkali feldspatlar gibi sodyum-potasyum alümino silikat bileşiminde olup başlıca kimyasal farkı feldspatoidlerin daha az silisyum içermelerinden ileri gelir. Feldspatoidler alkali feldspatlara göre 2/3 oranında daha az silis içerirler. Bu nedenle alkali (sodyum ve potasyum) bakımından zengin ve silis bakımından fakir magmalarda oluşurlar.

Başlıca Feldspatoid grubu mineraller şunlardır:

Lösit	KAlSi_2O_6
Nefelin	NaAlSiO_4
Sodalit	$\text{Na}_4(\text{AlSiO}_4)_3\text{Cl}$
Lazurit	$(\text{Na,Ca})_8(\text{Al}_6\text{Si}_6\text{O}_{24})(\text{SO}_4\text{Cl,S})_2$
Nosean	$\text{Na}_3\text{AlSiO}_4\text{Na}_2\text{SO}_4$
Hauyn	$\text{Na}_3\text{AlSiO}_4\text{CaSO}_4$
Petalit	$\text{Li}(\text{AlSi}_4\text{O}_{10})$
Kankrinit	$(\text{Na,Ca})_4(\text{Al}_3\text{Si}_3\text{O}_{12})(\text{CO}_3,\text{SO}_4,\text{Cl})$

FELDSPATOİD GRUBU

Nefelin

LÖSİT (KAISi₂O₆)

Kristallografi: Tetragonal, 625° C'nin üzerindeki sıcaklıklarda kübik sistemde kristallenir. Deltait yüzeyler karakteristiktir (Şekil 67). Genellikle ikositetraedral şekilli kristaller şeklinde görülürler. İri kristaller veya saçınımlı taneler halinde bulunurlar.

Fiziksel Özellikler: Sertliği 5.5-6 arasında yoğunluğu ise 2.5'tur. Kırılma şekli konkoidal, camsı veya mat parıltılı, beyaz veya gri renklidir.

Tanınması: Kristal şekli, rengi ve erimemesi ile tanınır. Aynı kristal şeklinde bulunan analsim ve granat ile karıştırılabilir. Fakat granat hem daha sert hem de gri veya beyaz renkte bulunmaz. Analsim ise erir ve su verir. Ayrıca analsim özellikle boşluklarda serbest gelişmiş kristaller halindedir.

Bulunuşu: Lösit özellikle potasyumca zengin silisçe fakir lavlarda (trakit gibi) oluşur. Derinlik kayalarında pek görülmez. Lösit yavaş soğuma halinde kararsızdır. K-feldspatlara veya nefeline dönüşür, bunlara psödölösit denilir.

LÖSİT (KAlSi_2O_6)

LÖSIT

NEFELİN (NaAlSiO₄)

Kristallografi: Hekzagonal sistemde kristallenir. Masif, kompakt veya dağınık taneler halinde bir hamur içinde bulunurlar.

Fiziksel Özellikler: Sertliği 5.5-6 arasında değişir ve yoğunluğu ise 2.7'dir. Camsı parıltılı, masif olanlar ise yağımsı parıltılıdır. Renksiz, beyaz, gri veya kahverengimsi kırmızı, yeşilimsi olabilir.

Tanınması: Yağımsı parıltısı ile tanınır. HCl'de kolayca çözünür ve silis jeli oluşturur.

Bulunuşu: Cam, seramik, deri, tekstil ve yağ endüstrisinde kullanılan nefelin özellikle silisçe fakir volkanik ve derinlik kayalarında (nefelinli siyenit, fonalit gibi) bulunur. Ayrışarak beyaz mika pullarına dönüşebilir.

NEFELIN ($\text{NaAlSi}_3\text{O}_8$)

SODALİT ($\text{Na}_8\text{Al}_6\text{Si}_6\text{O}_{24}\text{Cl}_2$)

Kristallografi: Kübik, kristalleri seyrek olup genellikle masif veya taneler şeklinde görülür.

Fiziksel Özellikler: Sertliği 5.5-6 arasında yoğunluğu ise 2.3'tür. Camsı parıltılı olup rengi genellikle mavi, bazen pembe, yeşil, sarı veya gri olabilir. Saydam ve yarı saydamdır.

Tanınması: Mavi rengi ile tanınır. Lazuritten bulunduğu ortam ve piritle beraber olmayışı ile ayrılır. HCl'de kolay çözünür ve buharlaşarak silis jeli oluşturur.

Bulunuşu: Az bulunan kayaç yapıcı mineral olup nefelinli siyenit gibi alkalin magmatik kayaçlarda nefelin ve kankrinit ile beraber bulunur. Ayrıca silisçe fakir dayk ve lavlarda da görülür.